

FRA pranešimas spaudai
Viena, 2017 m. spalio 12 d.

Daugeliui žmonių su negalia savarankiškas gyvenimas vis dar lieka svajone

ES dauguma negalia turinčių žmonių vis dar gyvena institucijose. Jiems kyla grėsmė likti izoliuotiems ir atskirtiems; jie priversti atsisakyti visaverčio, savarankiško gyvenimo ir tenkintis prastesnėmis sąlygomis nei žmonės be negalios. Naujai paskelbtos Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros (FRA) ataskaitos rodo, kad būtina keisti žmonėms su negalia teikiamos paramos organizavimo ir finansavimo sistemą. Jose paminėta, ko žmonėms su negalia reikia iš ES ir valstybių narių, kad galėtų gyventi nepriklausomai, gaudami bendruomenės pagalbą, kai reikia pasinaudoti viešuoju transportu ar apsipirkti.

„Pernelyg dažnai žmonės su negalia gyvenime negali rinktis ir spręsti patys, – sako FRA direktorius [Michael O’Flaherty](#). – Nors ES ir atskiros valstybės narės įsipareigojo užtikrinti žmonių teisę į savarankišką gyvenimą, realybė yra visiškai kitokia. Šios ataskaitos – tai perspėjimo signalas, padėsiantis politikams užtikrinti, visapusišką šios teisės įgyvendinimą visoje ES.“

Ataskaitose „**Iš institucijų į gyvenimą bendruomenėje**“ nagrinėjami įvairūs perėjimo nuo gyvenimo institucijose prie gyvenimo bendruomenėje – teisės, įtvirtintos JT Neįgaliųjų teisių konvencijoje – aspektai. Ataskaitose aptariami: [deinstitucionalizavimo planai ir įsipareigojimai](#); [finansavimas](#) ir [šių priemonių poveikis žmonėms su negalia](#).

Ataskaitos rodo, kad daugelis valstybių narių turi parengusios deinstitucionalizavimo strategijas, kuriose visiems žmonėms su negalia įsipareigoja užtikrinti savarankišką gyvenimą. Norint gauti ES struktūrinių fondų finansavimą, taip pat iškelta sąlyga pereiti nuo institucijų prie bendruomenės teikiamos pagalbos. Tačiau strategijoms dažnai trūksta tinkamo finansavimo, aiškių veiklos įgyvendinimo terminų ir tikslų, nepakankamai įtraukiamos žmonių su negalia organizacijos, ir taip stabdoma pažanga. Be to, daugybė valstybių narių vis dar finansuoja institucijas.

Kadangi tarp daugybės skirtingų pagalbą siūlančių nacionalinių ir vietos valdžios įstaigų dar trūksta ir veiklos koordinavimo, žmonės su negalia dažnai gyvena prastesnėmis sąlygomis nei sveiki žmonės, ypač tais atvejais, kai turi sunkią negalią. Todėl jie dažnai jaučiasi atskirti nuo visuomenės ir negali savarankiškai tvarkyti savo gyvenimo.

Tai rodo, kad būtina parengti aiškius planus, kuriems įgyvendinti būtų skiriamas tinkamas finansavimas ir deramai paskirstyta atsakomybė, ir kurie paspartintų institucijų uždarymą ir sudarytų sąlygas žmonėms su negalia gyventi visuomenėje, pavyzdžiui, numatytų įvairių kokybiškų asmeninės pagalbos paslaugų teikimą. Žmonėms su negalia paliekant institucijas turėtų būti užtikrinta reikiama bendruomenės pagalba. Todėl labai svarbu jiems sudaryti sąlygas naudotis kasdienėmis – transporto, sveikatos priežiūros ir švietimo – paslaugomis. Siekiant tinkamai atsižvelgti į tokių asmenų poreikius ir užtikrinti jų teisę į savarankišką gyvenimą, taip pat būtina žmones su negalia ir jiems atstovaujancias organizacijas įtraukti į sprendimų priėmimo ir pažangos stebėjimo veiklą.

Norėdami gauti daugiau informacijos, rašykite e. paštu media@fra.europa.eu arba skambinkite telefonu +43 1 580 30 642.

Pastabos redaktoriams

FRA yra ES nepriklausoma agentūra, kuri Europos Sąjungai ir jos valstybėms narėms teikia paramą ir ekspertines žinias žmogaus teisių srityje. Daugiau informacijos apie FRA veiklą neįgalumo srityje rasite mūsų [interneto svetainėje](#).